

Revisorernas redogörelse för 2023

Revisorernas granskningsuppdrag utgår från kommunallagen, fastställt revisionsreglemente och god revisionssed. Av kommunallagen framgår att revisorerna skall granska all verksamhet och då bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som sker i nämnderna är tillräcklig.

Denna redogörelse, som är en bilaga till revisorernas revisionsberättelse, innehåller en sammanfattning av de revisionsprojekt som genomförts under året samt en beskrivning av revisorernas verksamhet i övrigt. Granskningsrapporterna har löpande under året lämnats till de granskade nämnderna för yttrande och till fullmäktige för kännedom.

Genomförda granskningar 2023

- Granskning av delårsrapport 2023
- Granskning av årsredovisning 2023
- Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskrav per 2023-12-31
- Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2023
- Granskning av följsamheten till nationella riktlinjer - psoriasis
- Granskning av remisshantering
- Granskning av lokalförsörjningsprocessen
- Granskning av verkställighet av fullmäktiges beslut
- Granskning av insatser för ekonomi i balans (HSN)
- Granskning av löpande intern kontroll i redovisningsrutiner och ekonomiadministrativa processer
- Löpande granskning av nytt akutsjukhus i Västerås
- Nyckeltalsanalys
- Uppföljande granskning av tidigare granskningar
- Förstudie rörande kollektivtrafiken
- Förstudie rörande kommunförbund svenskt ambulansflyg
- Förstudie rörande Regionstyrelsens uppsiktsplikt i den nya organisationen

Nedan redovisas en sammanfattning av varje granskningsinsats.

Granskning av delårsrapport 2023

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2023-01-01 – 2023-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2023. I vårt utlåtande baserat på denna granskning framgick följande:

“Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att årligen granska resultaten i delårsrapport och årsredovisning. Ansvar för att upprätta dessa rapporter vilar på styrelsen.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna. Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet. I granskning av delårsrapport riktas fokus på om det finns förutsättningar att mål för god ekonomisk hushållning respektive balanskrav kommer att uppnås för helåret.

Efter genomförd granskning vill vi särskilt framhålla följande iakttagelser:

Det ekonomiska resultatet för perioden liksom prognosen för helåret är kraftigt negativt, bl a beroende på en kostnadsutveckling driven av inflation. Ett omfattande underskott återfinns inom Hälso- och sjukvårdsnämnden, där prognosen är ett resultat om - 1 045 mnkr. I revisionsberättelsen för år 2022 påtalades att underskottet inom hälso- och sjukvårdsverksamheten fortsatt att öka jämfört med föregående år, och att vi såg med stark oro på utvecklingen som pågått de senaste åren.

Sammantaget innebär ovanstående att såväl styrelsen som samtliga nämnder sannolikt kommer att behöva vidta åtgärder för att minska kostnadsökningen i syfte att till kommande år skapa förutsättningar att återställa det negativa balanskravsresultat som enligt prognos uppstår för år 2023.

Vidare vill vi påtala vikten av att uppföljningen av verksamhetsmässiga mål förbättras i delårsrapporteringen till fullmäktige. Eftersom ett flertal mål och indikatorer saknar bedömning eller underlag i delårsrapporten är det inte möjligt för oss revisorer att bedöma om resultatet uppfyller fullmäktiges mål för perioden.”

Granskning av årsredovisning 2023

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01–2023-12-31. Resultatet av det sakkunniga bitrådets granskning framgår av bilaga “Sakkunnigt bitrådes yttrande”. Baserat på yttrandet bedömer vi revisorer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen uppfyller kraven i LKBR.

Granskning av måluppfyllelse och balanskravet per 2023-12-31

1. Revisionsfråga 1 Är resultat i årsredovisningen förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning? <ul style="list-style-type: none">- Finansiella mål- Verksamhetsmål	Nej, ej uppfyllt	
	Delvis uppfyllt	

Av regionplanen framgår även resultatmål inom regionens målområden 1-5. Redovisning av utfall för flertalet av dessa resultatmål återfinns i årsredovisningen. Vi noterar att för de 15 resultatmålen inom dessa målområden görs en bedömning för 12. Av dessa 12 bedöms 6 uppnådda, 5 delvis uppnådda och 1 ej uppnått. Det senare är resultatmålet om att "Verksamheten ska bedrivas med god hushållning av resurserna". 3 mål bedöms ej, och av årsredovisningen framgår förklaring för detta.

I årsredovisningen redovisas även status för 39 beslutade fullmäktigeuppdrag. Av dessa har 27 uppdrag genomförts planenligt, 10 delvis enligt plan och 2 ej planenligt. De två uppdrag som ej genomförts planenligt är "Under 2023 och hela planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att förvaltningen och dess verksamheter vidtar åtgärder för en kostnadsutvecklingstakt som understiger intäkternas utveckling i syfte att nå långsiktig balans mellan verksamhet och finansiering", samt "Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden delta i det nationella arbetet med kvinnosjukvård och arbeta för en stärkt förlossningsvård i Västmanland".

Årsredovisningen innehåller en bedömning av Regionstyrelsen rörande god ekonomisk hushållning:

"Den sammantagna bedömningen är att regionen under 2023 endast delvis uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning, och att förbättring krävs inom flera delar. Både kostnadsnivå och kostnadsutvecklingstakt behöver sänkas kraftigt för att klara framtida utmaningar".

<p>2. Revisionsfråga 2 Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet? - Följsamhet till balanskravet</p>	<p>Nej, ej uppfyllt</p>	
--	--------------------------------	---

I årsredovisningen finns ett särskilt avsnitt som redogör för kommunens balanskravsresultat. Balanskravsresultat innebär att samtliga realisationsvinster räknas bort liksom orealiserade förändringar på placerade medel. Ett negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år enligt kommunallagen. Balanskravsresultatet uppgick den 31 december till -607 miljoner kronor, föregående år var resultatet 450 miljoner kronor. Balanskravsresultatet är bättre än det som prognostiserades i delårsrapport per 2023-08-31.

I årsredovisningen anges att Region Västmanland sedan 2008 avsatt balanskravsresultatet för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar. Det anförs att pensionskostnaden ökade kraftigt 2023 till följd av inflationen och ligger kvar på en hög nivå även 2024 (ett års inflationseftersläpning), därefter bedöms pensionskostnaden sjunka till normal nivå. I årsredovisningen anges att inflationens påverkan på kostnaden är drygt 600 miljoner kronor och att denna bedöms som tillfällig. Mot den bakgrunden framgår av årsredovisningen att upplösning av avsättning görs med 607 miljoner kronor och att inget underskott behöver återställas de kommande tre åren.

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2023

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras: Har regionstyrelsen och nämndernas förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

- Styrning, kontroll och åtgärder.
- Måluppfyllelse för verksamheten.
- Måluppfyllelse för ekonomin
- Intern kontroll

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att regionstyrelsens och hälso -och sjukvårdsnämndens förvaltning inte helt har skett på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt år 2023. Övriga nämnder bedöms ha bedrivit sin verksamhet i huvudsak ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande. Vidare bedöms hälso -och sjukvårdsnämndens och inköpsnämndens interna kontroll inte som helt tillräcklig. Styrelsen och övriga nämnder bedöms i huvudsak ha säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

	Ändamålsenlighet	Ekonomiskt tillfredsställande	Intern kontroll
Regionstyrelsen	Gul	Röd	Grön
Ambulansdirigeringsnämnden*	Grön	Grön	Grön
Hjälpmedelsnämnden	Grön	Grön	Grön
Hälso- och sjukvårdsnämnden	Gul	Röd	Gul
Kollektivtrafiknämnden	Gul	Grön	Grön
Kostnämnden	Grön	Gul	Grön
Regionala utvecklingsnämnden	Grön	Grön	Grön
Varuförsörjningsnämnden*	Gul	Grön	Grön
Inköpsnämnden*	Grön	Grön	Gul

* Inköpsnämnden har huvudsakligen granskats av de förtroendevalda revisorerna i Region Sörmland, medan Varuförsörjningsnämnden huvudsakligen granskats av de förtroendevalda revisorerna i Region Uppsala.

Granskning av följsamheten till nationella riktlinjer - psoriasis

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland genomfört en granskning av följsamheten till nationella riktlinjer – psoriasis. Granskningens syfte har varit att granska om hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, säkerställt att vården bedrivs i enlighet med de aktuella nationella riktlinjerna inom berörda verksamheter.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen inte helt har säkerställt att vården bedrivs i enlighet med de aktuella riktlinjerna inom berörda verksamheter.

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen:

- Tillse att samtliga patienter med systemisk läkemedelsbehandling registreras i Pso-Reg.
- Implementera Nationellt kliniskt kunskapsstöd i primärvården.
- Se över följsamheten till de nationella riktlinjerna för psoriasis i den specialiserade vården där regionen avviker, såsom medicinsk fotvård och klimatvård.

Granskning av remisshantering

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland genomfört en granskning av remisshantering. Syftet med granskningen har varit att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, säkerställt en ändamålsenlig remisshantering.

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att hälso- och sjukvårdsnämnden, utifrån sitt uppdrag och ansvarsområde, inte helt säkerställt en ändamålsenlig remisshantering.

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen rekommenderar vi nämnden att:

- Att säkerställa att samtliga verksamheter har dokumenterade rutiner för remisshantering som överensstämmer med Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2004:11), och att regionens gemensamma instruktion för remisshantering är känd och tillämpas.
- Att uppföljning av remisser även omfattar avvisade remisser, och att identifiera remissflöden med stor andel avvisade remisser. Avvisade remisser skapar merarbete både för remittenter och remissmottagare.

Granskning av lokalförsörjningsprocessen

På uppdrag av revisorerna har PwC fått i uppdrag att genomföra en granskning av lokalförsörjningsprocessen. Granskningens syfte har varit att bedöma om regionstyrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen inte helt har en tillräcklig styrning och kontroll för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning.

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Dokumentera och säkerställa regionens strategiska lokalförsörjningsprocess.
- Säkerställa att regionen beslutar om en regionövergripande lokalförsörjningsplan, vilken tar sin utgångspunkt i av nämnderna beslutade lokalbehovsplaner.
- Säkerställa att det finns en långsiktig plan för utvecklingen av hälso- och sjukvården, vilken ligger till grund för beskrivningen av hälso- och sjukvårdens lokalbehov.

- Se över behovet av att utveckla ett lokalförsörjningsråd inom regionen för att utveckla samverkan mellan förvaltningarna samt ett mötesforum för samordning av hälso- och sjukvårdens lokalbehov.
- Säkerställa att hälso- och sjukvårdens interna process för den strategiska lokalförsörjningen tydliggörs.

Vi bedömer att regionstyrelsen och nämnderna inte helt har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till rekommendationer utifrån tidigare genomförda granskningar.

Granskning av verkställighet av fullmäktiges beslut

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har en ändamålsenlig kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen inte helt ha en ändamålsenlig kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs.

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Att arbeta vidare med att ta fram rutiner för ärendebereidningen i ärendehanteringssystemet samt att revidera de stödjande dokumenten i samband med detta.
- Fastställa riktlinjer inom området för att tydliggöra processen för bevakning av att regionfullmäktiges beslut verkställs och återrapporteras.
- Överväga möjligheten att i samband med beslut om ett uppdrag, sätta datum för när detta ska återredovisas. Tydligt formulerade direktiv om när beslutet ska vara verkställt och återrapporterat ger bättre förutsättningar för ansvarsutkrävning och uppföljning.
- Utveckla och dokumentera en rutin för att uppföljning av samtliga oavslutade fullmäktigeuppdrag kortfattat redovisas en gång per år till regionfullmäktige.
- Tillse att rutinen avseende att regionstyrelsen två gånger varje år ska redovisa de motioner och medborgarförslag som inte har beretts färdigt efterlevs.

Granskning av insatser för ekonomi i balans (HSN)

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt att nämndens verksamhet bedrivs ekonomiskt tillfredsställande och med tillräcklig intern kontroll. Syftet är därtill att bedöma om regionstyrelsen fullgjort sin uppsiktsplikt när det gäller HSN:s ekonomiska förvaltning.

Den sammanfattande bedömningen är att hälso- och sjukvårdsnämnden inte säkerställt att nämndens verksamhet bedrivs ekonomiskt tillfredsställande och endast delvis säkerställt att nämndens verksamhet bedrivs med tillräcklig intern kontroll.

Den sammanfattande bedömningen är därutöver att regionstyrelsen delvis utövat sin uppsiktsplikt avseende Hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomiska förvaltning.

Med utgångspunkt från de iakttagelser och bedömningar som har framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer.

Regionstyrelsen rekommenderas att:

- Ta fram en särskild riktlinje som beskriver och reglerar vad som ingår i styrelsens uppsikt och hur den ska utövas.
- Mer aktivt följa hälso- sjukvårdsnämnden arbete med åtgärder i ekonomi i balans

Hälso- och sjukvårdsnämnden rekommenderas att:

- Ta fram en handlingsplan/åtgärdsplan för att hantera nämndens totala underskott. Handlingsplanen kan med fördel delas in i delmål som kan mätas och följas upp.

Granskning av löpande intern kontroll i redovisningsrutiner och ekonomiadministrativa processer

På uppdrag av regionens revisorer har PwC sedan 2001 granskat den interna kontrollen i ett antal administrativa system och rutiner. Syftet med granskningen är att ge svar på om Regionstyrelsen och övriga granskade nämnder har en tillräcklig intern kontroll. Tillförlitligheten och säkerheten i några administrativa rutiner skall bedömas.

Vår sammanfattande bedömning är att styrelsen och granskade nämnder inte fullt ut har vidtagit tillräckliga åtgärder för alla de områden där brister noterats tidigare år.

De brister som kvarstår redovisas nedan:

Hantering av leverantörsregister och - utbetalningar

Utifrån uppföljningen gör vi bedömningen att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits.

Hantering och redovisning av förtroendekänsliga poster

Regionen har under 2023 (och början av 2024) vidtagit flertalet åtgärder med anledning av de brister noterats tidigare år. De åtgärder som vidtagits har dock i huvudsak haft fokus på hantering av inköpskort och utlägg och inte specifikt förtroendekänsliga poster. En god intern kontroll avseende inköpskort och utlägg kommer dock sannolikt även få positiva effekter på hantering och redovisning av förtroendekänsliga poster. Eftersom varken vi, eller regionen, ännu inte kan bedöma effekterna av vidtagna åtgärder, samt att många av dem har genomförts under början av 2024, följs granskningsområdet upp 2024/2025.

För följande område bedöms tillräckliga åtgärder vidtagna:

Redovisning av hyres- och leasingavtal

Regionen har under 2023 gjort en omklassificering mellan operationell och finansiell leasing

och bedömningen är därmed att redovisningen har hanterats i enlighet med lag och god sed.

Attesthantering

Regionens har under 2023 lagt till attester som en punkt i ekonomichefsverkets årshjul och årets genomgång, av att attestanter har utsetts i enlighet med regionens riktlinjer, gjordes utan särskilda iakttagelser.

Vår bedömning när det gäller de nya granskningsområdena är följande:

Redovisning av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning

Genomförd granskning visar att skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning är korrekt redovisade enligt lag och god sed samt att det lämnas tillräckliga tilläggsupplysningar enligt normgivarens krav.

Kvalitet i den löpande bokföringen

Genomförd granskning visar att regionens löpande bokföringen en tillfredsställande kvalitet i förhållande till lagstiftning och god sed.

Hantering och redovisning av borgensåtaganden

Utifrån genomförd granskning gör vi bedömningen att redovisning och hantering av regionens borgensavgifter sker i enlighet med lag, god sed, praxis och de egna anvisningarna. Däremot har vi inom ramen för årets granskning inte haft möjlighet att utreda huruvida hanteringen är i enlighet med EU:s stadsstödsregler. Detta kommer att följas upp 2024.

Vi förutsätter att regionstyrelsen vidtar tillräckliga åtgärder för att komma tillrätta med noterade brister inom tidigare granskningsområden. Noterade brister i den interna kontrollen bedöms inte vara av sådan karaktär att det föreligger risk för väsentliga fel i de finansiella rapporterna i bokslutet.

Löpande granskning av nytt akutsjukhus i Västerås (NAV) 2023

Revisorerna har under året låtit genomföra en löpande granskning av projektet NAV. Granskningen visar bl a att

- Programmet har en återkommande rapportering varje tertiäl i form av två delårsrapporter samt en årsrapport som återrapporteras till regionstyrelsen. Rapporterna har en enhetlig struktur och omfattar uppföljning av verksamhet, uppdrag och mål samt ekonomi.
- Regionstyrelsen har ej beslutat om några ytterligare finansiella igångsättningsbeslut eller genomförandebeslut under år 2023.

- Det ackumulerade utfallet 2023-12 uppgick till 1 002 mnkr för etapp 1 och prognosen uppgår till 6 800 mnkr. Upparbetaingsgrad av budget följer inte fullt ut fastställd plan för innevarande år. Risk för ökade kostnader kopplat till omvärldsläget.
- Projektet löper, i huvudsak, enligt fastställd plan, med endast mindre förskjutningar men inget som beskrivs påverka slutlig tidplan i nuläget. Programmet befinner sig dock i tidigt skede.
- Fyra nyckelpersoner har slutat eller aviserat att sluta sina respektive tjänster under året; programägare, programchef, medicinskt sakkunnig och ordförande för projektrådet HSF. I delrapporteringen lyfte vi fram detta som en risk. I intervjuer framgår dock att detta har hanterats väl inom programmet och att det inte påverkat genomförandet.

Övriga granskningsinsatser under 2023

Nyckeltalsanalys

På uppdrag av revisorerna har PwC genomfört en nyckeltalsanalys avseende regionens verksamhet och ekonomi med fokus på nyckeltal avseende år 2022. Jämförelser görs över tid samt med andra regioner. Nyckeltalsanalysen kommer revisorerna att använda i sin revisionsplanering kommande år. Revisorernas uppfattning är att analysen även bör vara av intresse för såväl Regionfullmäktige som för styrelse och nämnder, varför den överlämnas för kännedom.

Uppföljande granskningar

På uppdrag av revisorerna har PwC fått i uppdrag att genomföra en uppföljande granskning av tre tidigare granskningar. Samtliga tre granskningar omfattade regionstyrelsen, och granskningen av delegationsordningar omfattade även ambulansdirigeringsnämnden, kollektivtrafiknämnden samt kostnämnden. Den uppföljande granskningens syfte är bedöma om åtgärder för att hantera identifierade brister och lämnade rekommendationer har vidtagits.

Vi bedömer att regionstyrelsen och nämnderna inte helt har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till rekommendationer utifrån tidigare genomförda granskningar.

Förstudier

Under år 2023 har revisorerna låtit genomföra tre förstudier enligt nedan. Dessa har utgjort fördjupade riskanalyser inom respektive område och har kommunicerats till berörda löpande under året:

- Förstudie rörande organisation och ansvar inom kollektivtrafikområdet
- Förstudie rörande regionstyrelsens uppsiktsplikt i den nya organisationen
- Förstudie rörande styrning och ledning av Kommunalförbundet svenskt ambulansflyg

Skäl för anmärkning mot hälso -och sjukvårdsnämnden

Av vår revisionsberättelse för år 2023 framgår att vi riktar anmärkning mot hälso -och sjukvårdsnämnden. Nedan redovisas skälen för detta mer utförligt

Revisorerna har under en lång rad av år påtalat att den kostnadsutveckling med allt mer ökande underskott som följd för hälso -och sjukvården behöver brytas. Fram till hösten 2022 var detta ett ansvar för Regionsstyrelsen men sedan hälso -och sjukvårdsnämnden inrättades ligger ansvaret för såväl verksamhet som ekonomi rörande hälso -och sjukvården i Region Västmanlands regi hos nämnden.

Under året har vi genomfört granskning av nämndens insatser för ekonomi i balans, grundläggande granskning av nämndens styrning, ledning och interna kontroll samt en förstudie av den nya politiska organisationen avseende bl a uppsikt, styrning och samordning. Av granskningarna framkommer sammanfattningsvis nedan:

Bokslut 2022 visade på ett underskott för hälso -och sjukvårdsverksamheten på -481 mnkr. I Regionplan och budget 2023-2025 beslutade fullmäktige att den ekonomiska ramen för HSN skulle uppgå till 8,3 mdkr. I Regionplan och budget 2023-2025 anges vidare att

“2022 var sista året för ramreduktion till följd av ekonomi i balans, men återstående åtgärder inom hälso- och sjukvården måste genomföras och arbetet med ständiga förbättringar och effektiviseringar ska fortsätta inom såväl anslags -som intäktsfinansierade verksamheter. LPIK-uppräknigen ska inte ses som kompensation för ett visst kostnadsslag eller uppdrag, utan prisindexet används som ett sätt att fördela resurserna. Det är nämnders och förvaltningars ansvar att fördela resurser på bästa sätt för att utföra uppdraget inom den totala tilldelade ramen så att balans mellan verksamhet och finansiering uppnås. Med anledning av det ansträngda ekonomiska läget är budget och plan restriktiv och politiska reformer förväntas genomföras inom tilldelade ramar.”

I januari 2023 fastställde nämnden förvaltningsplan för 2023, vilken innebar att nämnden avsåg att arbeta enligt en plan och internbudget som avvek med - 800 mnkr från den ram fullmäktige tilldelat. Utifrån Regionplan 2023-2025 och nämndens verksamhetsplan för året kan vi alltså konstatera att nämnden hade en obalans i budget mellan kostnader och intäkter som uppgick till -800 mnkr redan vid årets start. Denna nivå var klart högre än det underskott som redovisades för hälso -och sjukvårdsverksamheten för år 2022. I nämndens verksamhetsplan och internbudget är hela underskottet placerat som en förvaltningsövergripande post, direkt under förvaltningsledningen.

Vi kan konstatera att nämndens resultat för årsbokslut 2023 uppgår till - 1 033 mnkr. Följaktligen har inte nämnden uppnått de mål för ekonomin som satts för året, och därtill har obalansen i nämndens ekonomi försämrats med drygt 200 mnkr under året i förhållande till nämndens internbudget, och med ca 550 mnkr jämfört med bokslut 2022 för hälso -och sjukvårdsverksamheten.

Av våra granskningsinsatser framgår att hälso -och sjukvårdsnämnden vidtagit vissa åtgärder, bl a i enlighet med tidigare beslut under 2022 om effektiviseringar och besparingar. I nämndens årsboksut för 2023 finns en redovisning av ekonomisk effekthemtagning av aktiviteter som genomförs under 2023. Sammanlagt fem aktiviteter redovisas med realiserad effekt under 2023. Totalt realiserat belopp uppgår till 25 miljoner kr. Det är främst insatser för att minska kostnader för inhyrd personal som inte gett avsedd effekt. Tvärt om har kostnaderna för inhyrd personal fortsatt öka under 2023.

Vidare noterar vi att nämnden fått löpande ekonomiska rapporter och muntlig information om den ekonomiska utvecklingen vid sina sammanträden. Baserat på detta har nämnden gett uppdrag till hälso -och sjukvårdsdirektören vid flera tillfällen att vidta åtgärder för en ekonomi i balans. I t ex september ger nämnden hälso -och sjukvårdsdirektören i uppdrag att vidta åtgärder såsom restriktivitet vid upphandling, intensifiera arbetet med striktare avtalstrohet samt att verkställa förnyade arbetssätt som ger ekonomisk effekthemtagning.

De ekonomiska effekterna av dessa insatser redogörs inte för i verksamhetsberättelsen. Vi saknar i nämndens styrning beslut om tidsramar för de åtgärder som vidtas, dvs när effekter och resultat av åtgärder förväntas och ska återrapporteras.

I Regionens årsredovisning konstaterar Regionstyrelsen att hälso -och sjukvården är den enda förvaltning för vilken den ekonomiska utvecklingen är negativ. Det kraftiga negativa resultatet för nämndens verksamhet utgör huvudorsaken till regionens negativa balanskravsresultat, och därmed även att regionen för år 2023 inte fullt ut lever upp till fullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Nämnden har utifrån sitt ansvar brutit i sin interna styrning och kontroll rörande ekonomin, närmare bestämt har man inte beslutat att genomföra tillräckliga åtgärder för att skapa balans mellan kostnader och intäkter och att bedriva verksamheten inom den ram som fullmäktige beslutat. Genom att fastställa en förvaltningsplan med en internbudget där kostnader överstiger intäkter med 800 mnkr bedömer vi att nämnden inte heller sett det som möjligt att hålla sig inom den ram fullmäktige beslutat om, men godkände trots detta förvaltningsplanen.

Detta har sammantaget lett till en bristande måluppfyllelse vad gäller ekonomiska mål för nämnden, med konsekvenser för regionens samlade ekonomi. Vi revisorer ser mycket allvarligt på de brister vi konstaterat och riktar därför i vår revisionsberättelse för 2023 en anmärkning mot hälso -och sjukvårdsnämnden.

Enlig god revisionsred i kommunal verksamhet ska revisorerna informera berörda om sina bedömningar i de fall anmärkning eller ett avstyrkande av ansvarsfrihet är aktuellt. Vi har muntligen informerat hälso -och sjukvårdsnämndens presidium om detta den 27 mars samt även informerat Kommunfullmäktiges presidium.

Revisorernas verksamhet under 2023

Revisorernas uppdrag och arbetsmodell

Regionen är en politiskt styrd organisation med ett demokratiskt beslutsfattande. Vart fjärde år prövas regionfullmäktiges ansvar genom de allmänna valen. Under mandatperioden prövar regionfullmäktige varje år, i sin roll som medborgarföreträdare, ansvarstagandet för dem som har till uppdrag att genomföra verksamhet på fullmäktiges uppdrag. Fullmäktiges instrument för granskning och kontroll är de förtroendevalda revisorerna, som granskar verksamheten och prövar ansvarstagande samt lämnar ett uttalande om detta till fullmäktige. Revisorerna granskar

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt
- Om räkenskaperna är rättvisande
- Om den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorerna måste göra aktiva val av granskningsinsatser och detta görs i planeringsprocessen. Utgångspunkten i detta är fullmäktiges mål, där revisorerna i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierar hinder för att fullmäktiges mål kan uppfyllas. I denna analys bedöms hur allvarliga och troliga dessa händelser är. En rapport tas fram som underlag för riskbedömningen. Baserat på denna analys, tidigare granskningar, revisorernas kännedom om organisationen mm beslutar revisorerna vilka granskningar som skall genomföras under varje revisionsår. Obligatoriskt är att granska delårsbokslutet och årsredovisningen. Varje år genomförs förutom dessa två granskningsinsatser mellan 10-15 övriga fördjupade granskningar av verksamheten inom regionen.

I genomförandet av granskningarna använder revisorer i huvudsak de sakkunniga biträdena vilka upphandlas. PwC innehar uppdraget som sakkunnigt biträde. Granskningarna bygger på insamling av tillräckliga och ändamålsenliga fakta, iakttagelser, analys och värdering. Revisorerna har alltid rätt att få de uppgifter de behöver för att kunna göra sin granskning. Faktaavstämning (sakgranskning) sker med de granskade för att undvika sakfel och missförstånd.

Resultatet av granskningarna överlämnas till revisorerna som bedömer resultatet och tar ställning till hur resultatet skall vägas in vid bedömningen i ansvarsfrågan. Resultatet redovisas vanligtvis i en granskningsrapport som tillsammans med revisorernas bedömning (missiv) översänds till granskad nämnd/styrelse för yttrande över granskningen, vilka åtgärder som nämnden/styrelsen kommer att göra med anledning av det som framkommit i granskningen.

Revisionsprocessen avslutas med att sammanfatta årets granskningar, analyser och bedöma resultatet och göra en samlad prövning av ansvarstagandet. Revisorerna bedömer om anmärkning skall riktas och om ansvarsfrihet skall tillstyrkas eller avstyrkas. Den slutliga ansvarsbedömningen görs av regionfullmäktige.

Revisionsmöten och överläggningar med fullmäktiges presidium och representanter från regionstyrelsen och regionledning

Revisorerna har haft 9 revisionsmöten under 2023. Under året har överläggning med fullmäktiges presidium skett och representanter från revisionen har deltagit vid fullmäktigemöten under 2023.

Träff har under året skett med regionstyrelsens presidium och regiondirektör, men även med andra nämnder och tjänstepersoner.

Revisorerna har medverkat vid PwC:s kundråd för regionrevisorer och den revisionskonferens för regioner som anordnades av Region Uppsala och SKR. Revisorerna har även träffat revisorerna i Region Örebro län i en gemensam konferens med inbjudna föreläsare samt för gemensam planering och erfarenhetsutbyte.

Västerås, enligt digital signatur

Elisabeth Löf
Ordförande
Regionens revisorer

Frank Pettersson
1:e vice ordförande
Regionens revisorer

Rolf Hahre
2:e vice ordförande
Regionens revisorer

Deltagare

ELISABETH LÖF Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-10 11:25:06 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Mariana Elisabeth Löf

Datum

Elisabeth Löf

Leveranskanal: E-post

ROLF HAHRE Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-11 09:55:09 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: ROLF HAHRE

Datum

Rolf Hahre

Leveranskanal: E-post

FRANK PETTERSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-10 12:54:14 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Frank Elmer Pettersson

Datum

Frank Pettersson

Leveranskanal: E-post